

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 25. července 1991, The Queen proti Secretary of State for Transport, ex parte: Factortame Limited a dalším, věc C-221/89, Recueil 1991, s. I-3905¹

Klíčová slova:

Rybolov – Registrace plavidel – Podmínky

Předmět:

Rozhodnutí o předběžné otázce o výkladu ustanovení práva Společenství týkajících se zejména práva usazování a o výkladu zásad proporcionality a nediskriminace na základě státní příslušnosti za účelem rozhodnutí o slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů, kterými se stanoví podmínky registrace rybářských plavidel, s právem Společenství

Skutkové okolnosti:

ZPRÁVA K JEDNÁNÍ
předložená ve věci C-221/89

I – Skutečnosti předcházející sporu v původním řízení

1. Žalobkyněmi v původním řízení, včetně Factortame Limited, je několik společností podle práva Spojeného království a dále členové hospodářského vedení a akcionáři těchto společností, z nichž většina jsou španělská státní příslušníci. Tyto společnosti vlastní či provozují 95 rybářských plavidel, která byla do 31. března 1989 zapsána v rejstříku britských rybářských plavidel podle Merchant Shipping Act 1894 (zákon o obchodní plavbě z roku 1894). Padesát tři z těchto plavidel bylo původně registrováno ve Španělsku a plulo pod španělskou vlajkou. Těchto 53 plavidel bylo zapsáno do britského rejstříku podle zákona z roku 1894 v různých dnech počínaje rokem 1980. Zbývajících 42 plavidel bylo vždy britských. Žalobkyně v původním řízení je koupily v různých dnech hlavně počínaje rokem 1983.

2. Zákonná úprava, kterou se řídí registrace britských rybářských plavidel, byla radikálně změněna částí II Merchant Shipping Act 1988 (zákon o obchodní plavbě z roku 1988, dále jen „zákon z roku 1988“) a Merchant Shipping (Registration of Fishing Vessels) Regulations 1988 (nařízeními z roku 1988 o registraci rybářských plavidel, dále jen „nařízení z roku 1988“; S.I. 1988, č. 1926). Je nesporné, že Spojené království změnilo dřívější právní předpisy, aby ukončilo jednání známé jako „quota hopping“, při němž jsou podle Spojeného království „vykrádány“ jeho rybolovné kvóty rybářskými plavidly, která plují pod britskou vlajkou, avšak nemají ke Spojenému království žádné skutečné pouto.

3. Zákon z roku 1988 v článku 13 stanovil zavedení nového rejstříku veškerých britských rybářských plavidel včetně plavidel zapsaných ve starém rejstříku vedeném podle zákona o obchodní plavbě z roku 1894. V novém rejstříku však mohou být zapsána pouze rybářská plavidla, která splňují podmínky stanovené v článku 14 zákona z roku 1988.

4. Znění čl. 14 odst. 1 a 2 je toto:

¹ Jednací jazyk: angličtina

„1. S výhradou odstavců 3 a 4 může být rybářské plavidlo registrováno jako britské rybářské plavidlo pouze tehdy, pokud:

- a) má britského vlastníka;
- b) je spravováno ze Spojeného království a jeho provoz je řízen a kontrolován ze Spojeného království; a
- c) je pronajímatel, správce či provozovatel plavidla kvalifikovanou osobou či společností.

2. Pro účely odst. 1 písm. a) má rybářské plavidlo britského vlastníka, pokud:

- a) nominální vlastnictví („legal ownership“) plavidla je zcela v držení jedné či více kvalifikovaných osob nebo společností a
- b) užívací vlastnictví („beneficial ownership“) plavidla náleží:
 - i) nejméně ve výši použitelného podílu vlastnických práv k plavidlu jedné či více kvalifikovaným osobám nebo
 - ii) zcela jedné či více kvalifikovaným společnostem nebo
 - iii) jedné či více kvalifikovaným společnostem a nejméně ve výši použitelného podílu zbývajících vlastnických práv k plavidlu jedné či více kvalifikovaným osobám.“

5. V čl. 14 odst. 7 se stanoví toto:

„7. V tomto článku se

„kvalifikovanou společností“ rozumí společnost, která splňuje tyto podmínky:

- a) je založena ve Spojeném království a má tam své hlavní působiště (principal place of business);
- b) nejméně použitelný podíl jejího kapitálu (jako celku) a každé kategorie jejího kapitálu je právně i z hlediska užívání vlastněn jednou či více kvalifikovanými osobami nebo společnostmi; a
- c) nejméně použitelný podíl jejího hospodářského vedení se skládá z kvalifikovaných osob;

„kvalifikovanou osobou“ rozumí:

- a) osoba, která je britským občanem s pobytem a bydlištěm ve Spojeném království, nebo
- b) místní správní orgán ve Spojeném království; a

„použitelným podílem“ rozumí 75 % či vyšší podíl (což může být 100 %), který může být pro nynížšek stanoven.“

6. Podle čl. 14 odst. 4 může ministr dopravy (Secretary of State for Transport) v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval ve Spojeném království a byl zapojen do odvětví rybolovu Spojeného království.

7. Zákon z roku 1988 a nařízení z roku 1988 vstoupily v platnost dnem 1. prosince 1988. Podle čl. 13 odst. 3 písm. b) a článku 58 tohoto zákona ve spojení s článkem 66 těchto nařízení byla však platnost registrací provedených podle předchozího zákona prodloužena na přechodné období do 31. března 1989.

8. V době zahájení řízení, v jehož rámci byl podán příslušný návrh na soudní přezkum, nesplňovalo 95 rybářských plavidel žalobkyň jednu nebo několik podmínek registrace stanovených článkem 14 zákona z roku 1988, a nemohlo být proto registrováno. Jelikož tato plavidla již nemohla ode dne 1. dubna 1989 lovit, zpochybnily dotyčné společnosti prostřednictvím žádosti o soudní přezkum, podané dne 16. prosince 1988 u High Court of Justice, Queen's Bench Division, slučitelnost části II zákona z roku 1988 s právem Společenství, zejména s články 7, 52, 58 a 221 Smlouvy o EHS.

9. Vzhledem k tomu, že spor vyžaduje posouzení výkladu ustanovení a zásad práva Společenství, zvláště zásady nediskriminace na základě státní příslušnosti, práva usazování a zásady proporcionality, rozhodl se High Court of Justice Anglie a Walesu unesením ze dne 10. března 1989 podle článku 177 Smlouvy o EHS přerušit řízení do rozhodnutí Soudního dvora o následujících předběžných otázkách:

„Otázka 1

Má právo Společenství dopad na podmínky, za nichž členský stát stanoví pravidla pro určování, která plavidla mají oprávnění být v tomto státě registrována, plout pod jeho vlajkou a mít jeho státní příslušnost?

Otázka 2

Je členský stát s ohledem na ustanovení a zásady práva Společenství a zvláště (avšak nikoli výlučně) na zásadu nediskriminace na základě státní příslušnosti, na právo usazování a na zásadu proporcionality oprávněn vymínit si, že k tomu, aby mohlo být rybářské plavidlo v tomto členském státě registrováno a mít oprávnění plout pod jeho vlajkou:

- a) musí být zcela právním vlastnictvím občanů tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo společnosti, jejíž kapitál je nejméně ze 75 % právně i z hlediska užívání vlastněn takovými osobami a jejíž hospodářské vedení je nejméně ze 75 % tvořeno takovými osobami (dále jen „kvalifikovaná společnost“), a
- b) musí být z hlediska užívání nejméně ze 75 % vlastněno občany tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo zcela vlastněno jednou či více kvalifikovanými společnostmi nebo zčásti vlastněno jednou či více kvalifikovanými společnostmi za předpokladu, že nejméně 75 % zbývajících vlastnických práv k tomuto plavidlu drží občané tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm, a
- c) musí být spravováno z tohoto členského státu a jeho provoz musí být řízen a kontrolován z tohoto členského státu; a

- d) musí mít jako pronajímatele, správce či provozovatele občana tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo kvalifikovanou společnost

za situace, kdy není stanovena žádná výjimka pro státní příslušníky jiných členských států kromě toho, že členský stát má pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu?

Otázka 3

Je odpověď na otázku 2 ovlivněna existencí kvót odlovu přidělovaných členským státům na základě společné rybářské politiky?

Otázka 4

Jsou odpovědi na otázky 2 a 3 ovlivněny skutečností, že cílem a výsledkem zavedení dotyčného opatření bylo to, že řada rybářských plavidel, která byla bezprostředně před dnem vstupu tohoto opatření v platnost řádně registrována v dotyčném členském státě a měla od něho povolení k lovu a jejichž užívací vlastnictví náleží z velké části státním příslušníkům jiného členského státu s pobytem a bydlištěm v tomto jiném členském státě, přestala splňovat požadované podmínky, aby mohla plout pod vlajkou prvně jmenovaného členského státu, takže ztratila oprávnění lovit v rámci kvót odlovu přidělených prvně jmenovanému členskému státu na základě společné rybářské politiky, pokud nejsou vlastnictví a správa plavidel převedeny na občany prvně jmenovaného členského státu s pobytem a bydlištěm v něm v souladu s ustanoveními uvedeného opatření?“

II – Průběh řízení

10. Usnesení High Court of Justice Anglie a Walesu bylo zapsáno do rejstříku Soudního dvora dne 17. července 1989.

11. V souladu s článkem 20 Jednacího řádu Soudního dvora Evropských společenství předložily písemná vyjádření dne 25. října 1989 belgická vláda, zastoupená ministrem komunikací zastoupeným I. L. Van de Velem, generálním ředitelem ministerstva komunikací, jako zmocněncem, dne 31. října 1989 Komise Evropských společenství, zastoupená Robertem C. Fischerem, právním poradcem, a Peterem Oliverem, členem právní služby, jako zmocněnci, dne 6. listopadu 1989 vláda Německé spolkové republiky, zastoupená Ernstem Röderem a Gerhardem Leibrockem, jako zmocněnci, dne 11. listopadu 1989 španělská vláda, zastoupená Javierem Condem de Saro, generálním ředitelem právní a institucionální koordinace pro věci Společenství, a Rosario Silva de Lapuerta, abogado del Estado, z právního oddělení pro spory před Soudním dvorem, jako zmocněnci, dne 7. listopadu 1989 řecká vláda, zastoupená Helli-Markella Mamouna, právničkou ze zvláštního právního oddělení pro věci Evropských společenství ministerstva zahraničních věcí, jako zmocněnkyní, dne 14. listopadu 1989 dánská vláda, zastoupená Jørgenem Moldem, právním poradcem při ministerstvu zahraničních věcí, jako zmocněncem, dne 14. listopadu 1989 Irsko, zastoupené Louisem J. Dockerym, chief state solicitor, jako zmocněncem, ve spolupráci s Jamesem O'Reillym, senior counsel irské advokátní komory, dne 14. listopadu 1989 Factortame Ltd a další, žalobkyně v původním řízení, zastoupené Davidem Vaughanem, QC, Geraldem Barlingem, barrister, Davidem Andersonem, barrister, a Stephenem Swabeyem, solicitor, z kanceláře Thomas Cooper & Stibbard, a dne 15. listopadu 1989 Spojené království,

zastoupené T. J. G. Pratterem, treasury solicitor, jako zmocněncem, ve spolupráci se Sirem Nicholasem Lyellem, QC, Solicitor General, Christopherem Bellamym, QC, Christopherem Vajdou, barrister, a Andrewem Macnabem, barrister.

12. Po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje a stanoviska generálního advokáta rozhodl Soudní dvůr o zahájení ústní části řízení bez předběžného dokazování. Komise byla vyzvána, aby písemně odpověděla na jednu otázku; Komise tomuto požadavku vyhověla ve stanovené lhůtě.

III – Písemná vyjádření

V následujícím textu musí být každý z výrazů „být registrován“ ve státě, „mít státní příslušnost“ a „plout pod vlajkou“ státu chápán tak, že zahrnuje všechny tři tyto pojmy.

První otázka

14. *Spojené království, Belgie a Řecko* se shodně domnívají, že právo Společenství neomezuje pravomoc každého státu na základě mezinárodního práva veřejného vymezit, jak uzná za vhodné, podmínky, za kterých udělí nějakému plavidlu právo plout pod jeho vlajkou. Tento názor, byť v konkrétnějším vyjádření, sdílí rovněž *Irsko*.

15. Podle *Spojeného království* je udělování vlajky nějaké lodi otázkou mezinárodního zájmu, který překračuje hranice Společenství. Udělování vlajky sebou nese četné právní důsledky (určení použitelné právní úpravy, zvláště v oblasti občanskoprávní či trestní odpovědnosti, bezpečnosti, rybolovu, zaměstnanosti a sociálního zabezpečení) a ukládá státu náročné povinnosti (kontrola ve správních, technických a sociálních záležitostech).

16. Mezinárodní právo uznává, že přísluší každému státu, aby určoval podmínky, za kterých uděluje plavidlům svoji státní příslušnost, s výhradou existence skutečného pouta mezi státem vlajky a daným plavidlem. Spojené království v tomto ohledu odkazuje na čl. 5 odst. 1 Ženevské úmluvy o volném moři z roku 1958 (dále jen „úmluva z roku 1958“), který zní takto:

„Každý stát stanoví podmínky pro udělení své příslušnosti lodím, pro registraci lodí na svém území a pro právo plout pod jeho vlajkou. Lodi mají příslušnost toho státu, pod jehož vlajkou jsou oprávněny plout. Musí existovat skutečné pouto mezi státem a lodí; zejména musí stát účinně vykonávat nad loděmi, které plují pod jeho vlajkou, svou jurisdikci a kontrolu ve správních, technických a sociálních záležitostech.“

17. Toto ustanovení je součástí mezinárodního právního řádu veřejného a vztahuje se na veškeré lodě plavící se na moři. Podobné ustanovení (čl. 91 odst. 1) je obsaženo v úmluvě Organizace spojených národů o mořském právu z roku 1982 (dále jen „úmluva z roku 1982“).

18. Spojené království poukazuje na to, že pokud není vlajka udělena v souladu s mezinárodním právem, nemusí třetí země uznávat, že dané plavidlo má opravdu příslušnost státu, pod jehož vlajkou si dělá nárok plout (odkazuje se zde na samostatné stanovisko soudce Jessupa ve věci *Barcelona Traction, Light and Power Co. Ltd*, Sb. rozh. MSD, 1970, s. 3 a přesněji s. 189).

19. Za těchto okolností nemůže právo Společenství odnímat členským státům jejich pravomoc vymezovat podmínky udělování vlastní vlajky nějakému plavidlu.

20. Tuto zásadu uznal Soudní dvůr v rozsudku ze dne 19. ledna 1988, *Pesca Valentia v. Ministry for Fisheries and Forestry*, věc 223/86, Recueil 1988, s. 83, bod 13. Stejný názor zaujal generální advokát Mischo ve věci 216/87, *Jaderow* (bod 7 stanoviska). Stejně stanovisko se odráží ve třetím bodu odůvodnění nařízení Rady (EHS) č. 101/76 ze dne 19. ledna 1976, kterým se stanoví společná strukturální politika pro odvětví rybolovu, (Úř. věst. L 20, s. 19), podle kterého musí mít rybáři Společenství rovný přístup k lovištím a k jejich využívání v mořských vodách podléhajících svrchovanosti či jurisdikci členských států „s výhradou některých konkrétních podmínek týkajících se vlajky a registrace jejich plavidel“.

21. Na podporu svého názoru se *belgická a řecká vláda* rovněž odkazují na čl. 5 odst. 1 úmluvy z roku 1958 a na úmluvu z roku 1982.

22. Výlučná pravomoc států v oblasti udělování jejich státní příslušnosti je projevem jejich svrchovanosti. Právo Společenství nemá v tomto ohledu žádný dopad, jelikož v této oblasti nebylo ujednáno žádné přenesení svrchovanosti.

23. Řecká vláda vidí potvrzení tohoto názoru ve skutečnosti, že právní úprava Společenství v odvětví rybolovu odkazuje na plavidla „plující pod vlajkou jednoho z členských států“ nebo „registrovaná v členském státě“, přičemž považuje tyto pojmy za vymezené právem členských států. V tomto ohledu odkazuje na bod 13 výše uvedeného rozsudku ze dne 19. ledna 1988, *Pesca Valentia*.

24. Podle *irské vlády* je při neexistenci pravidel Společenství týkajících se registrace plavidel členským státům ponechána pravomoc určovat, která plavidla jsou oprávněna být zapsána v jejich vnitrostátních rejstřících. V rámci projednávaného případu však není nutné rozhodovat, zda si lze představit okolnosti, za jakých by právo Společenství mohlo mít dopad na pravidla přijímaná v této oblasti členským státem.

25. *Dánská vláda* rozlišuje mezi registrací plavidel obecně a registrací rybářských plavidel.

26. Co se týče registrace plavidel obecně, dánská vláda odkazuje na úmluvy z roku 1958 a z roku 1982 a rovněž na rozsudek Soudního dvora ve věci *Pesca Valentia* a dochází k závěru, že právo Společenství neukládá členským státům žádné povinnosti, co se týče udělování vlajky. Dodává, že kdyby však mělo právo Společenství obsahovat takovéto povinnosti, musely by být v souladu s obecnými zásadami mezinárodního práva, podle kterých musí existovat „skutečné pouto“ mezi lodí a státem vlajky.

27. Co se týče registrace rybářských plavidel, dánská vláda připouští, že právo Společenství má dopad na kritéria přijímaná členskými státy, ale pouze v rozsahu, v němž by použití obecných požadavků registrace bránilo občanům jiných členských států ve výkonu hospodářské činnosti, kterou jsou jinak oprávněni vykonávat. Za účelem zjištění, zda tomu tak je v projednávaném případě, dánská vláda posuzuje režim rybolovných kvót Společenství. Její vyjádření v této věci jsou uvedena v části této zprávy zabývající se třetí předběžnou otázkou.

28. *Vlády Německé spolkové republiky a Španělska, Komise Evropských společenství a žalobkyně v původním řízení* mají za to, že i když pravidla týkající se udělování vlajky spadají do pravomoci členských států, tyto státy nemohou přijímat právní předpisy v rozporu s právem Společenství.

29. *Vlády Německé spolkové republiky a Španělska* tento závěr vyvozují mimo jiné jednak z rozsudku Pesca Valentia (bod 13), jednak z povinnosti uložené členským státům předpisy Společenství, zejména nařízením Rady č. 101/76, poskytovat rovný přístup ke svým lovištím všem plavidlům plujícím pod vlajkou členského státu. Španělská vláda tuto povinnost považuje za konkrétní vyjádření povinnosti uložené členským státům podle čl. 40 odst. 3 Smlouvy dodržovat zásadu nediskriminace a odkazuje na rozsudek ze dne 25. listopadu 1986, Marthe Klensch a další v. Secrétaire d'Etat à l'Agriculture et à la Viticulture (spojené věci 201/85 a 202/85, Recueil 1986, s. 3477).

30. *Komise a žalobkyně v původním řízení* upozorňují, že skutečné pouto mezi plavidlem a státem vlajky vyžadované mezinárodními úmluvami z roku 1958 a z roku 1982 nedává členským státům pravomoc vydávat vlastní zákony ohledně udělování vlajky bez ohledu na požadavky práva Společenství. Ze znění těchto úmluv vyplývá, že cílem pouta je pouze umožnit státu vlajky, aby účinně vykonával svou jurisdikci a kontrolu v technických, správních a sociálních záležitostech.

31. Nezávisle na tom, v případě rozporu mezi úmluvou z roku 1958 a Smlouvou o EHS, quod non, vyžaduje článek 5 aktu o přistoupení z roku 1972 ve spojení s článkem 234 Smlouvy, aby Spojené království přijalo veškerá opatření nutná k odstranění všech případných nesrovnalostí.

32. Krom toho ve vztazích mezi členskými státy nemohou mít práva a povinnosti vyplývající z úmluvy z roku 1958 přednost před povinnostmi členských států podle Smlouvy o EHS. Tato zásada je ostatně výslovně uznána v článku 30 úmluvy z roku 1958, podle kterého „ustanoveními této úmluvy nejsou dotčeny úmluvy nebo jiné mezinárodní dohody již platné mezi smluvními státy těchto úmluv nebo dohod“.

33. *Komise* poukazuje na to, že zásada, podle níž členské státy nemohou porušovat právo Společenství prostřednictvím svých právních předpisů v oblasti registrace plavidel, byla přijata během vyjednávání Úmluvy Organizace spojených národů o podmínkách registrace námořních lodí z roku 1986 (dále jen „úmluva z roku 1986“). Tato úmluva, určená k ukončení problémů vyvolaných výhodnými vlajkami, ukládá v článku 8 každému smluvnímu státu povinnost přijmout „odpovídající předpisy pro účast tohoto státu či jeho státních příslušníků jako vlastníků plavidel, která plují pod jeho vlajkou, nebo pro účast na vlastnictví těchto plavidel a pro úroveň této účasti“. Členské státy účastníci se vyjednáváním této úmluvy přitom prohlásily, že ji mohou podepsat pouze v souladu se Smlouvou o EHS.

34. Podle *žalobkyň v původním řízení* představuje bod 13 rozsudku ve věci Pesca Valentia správný popis účinku nařízení č. 101/76, ale nemůže sloužit jako argument k tvrzení, že členské státy mohou vymezovat podmínky registrace bez ohledu na základní zásady práva Společenství. Obdobně by měl být bod 7 stanoviska generálního advokáta Mischa ve věci 216/87, Jaderow, chápán tak, že se týká neexistence konkrétních právních předpisů Společenství v této oblasti, a nikoli naprostého vyloučení zásad Smlouvy.

Druhá otázka

35. *Spojené království, Belgie a Řecko* mají za to, že základní zásady práva Společenství, a zejména zákaz jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti, nemají žádnou souvislost s takovými podmínkami, jaké jsou předmětem věci v původním řízení. *Dánská vláda* je stejného názoru, co se týče registrace plavidel obecně (názor dánské vlády na registraci rybářských plavidel je uveden v části této zprávy zabývající se třetí otázkou).

36. *Španělská vláda, Komise a žalobkyně v původním řízení* mají za to, že takové podmínky, jaké jsou předmětem věci v původním řízení, jsou v rozporu s právem Společenství. Žalobkyně v původním řízení poukazují na to, že před vnitrostátním soudem ministr připustil, že právo Společenství brání uplatňování požadavků státní příslušnosti, pobytu a bydliště jako podmínky přístupu státních příslušníků Společenství k povoláním či hospodářským činnostem, a že se snažil odůvodnit tyto podmínky na základě závazků Spojeného království vyplývajících z mezinárodního práva veřejného a na základě zvláštní povahy společné rybářské politiky.

37. Písemná vyjádření předložená Soudnímu dvoru jsou dále uvedena pod dvěma záhlavími: podmínka státní příslušnosti; podmínky týkající se pobytu a bydliště a místa provozu, řízení a kontroly plavidla.

– Podmínka státní příslušnosti

38. *Spojené království* úvodem upozorňuje, že v mezinárodním právu a v praxi států je státní příslušnost vlastníka plavidla všeobecně uznávána jako hlavní kritérium pro zjištění nutného pouta mezi státem vlajky a plavidlem. V tomto ohledu se odkazuje na výše uvedený článek 8 úmluvy z roku 1986. Státní příslušnost vlastníka je kritériem uplatňovaným všemi členskými státy Společenství.

39. Podle vyjádření Spojeného království nemohou být články 7, 52 a 221 Smlouvy vykládány v tom smyslu, že samy o sobě odstraňují základní kritérium uplatňované mezinárodním právem a všemi členskými státy udělovat právo plout pod určitou vlajkou. V tomto ohledu předkládá tyto argumenty:

- a) zásada nediskriminace předpokládá existenci státní příslušnosti; avšak článek 7 nebrání členskému státu, aby rozhodl, kdo splňuje podmínky k získání jeho státní příslušnosti nebo která plavidla mají právo plout pod jeho vlajkou;
- b) četnými vnitrostátními a mezinárodními důsledky, které vyplývají z udělování vlajky, se tato situace liší od běžného případu „usazování“; z toho důvodu se nemůže jednat o porušení článků 52 a 221 Smlouvy;
- c) existuje ještě jeden důvod mít za to, že k porušení článku 52 nedochází: kritérium státní příslušnosti vlastníka nebrání státním příslušníkům jiných členských států, aby se usadili ve Spojeném království a provozovali tam rybářská plavidla; pouze jim zabraňuje, aby tak činili pod britskou vlajkou;
- d) požadavkem, aby členské státy upustily od obecně uznávaného kritéria státní příslušnosti vlastníka, by se právo Společenství dostalo do rozporu s mezinárodním právem, čemuž je

třeba zabránit; naopak podle obecné zásady musí být Smlouva o EHS vykládána konformně s mezinárodním právem;

- e) každý členský stát, který přijal podmínky státní příslušnosti v souladu s mezinárodním právem, by porušoval právo Společenství, pravděpodobně od uplynutí přechodných období stanovených Smlouvou o EHS nebo akty o přistoupení; takovému rozporu je rovněž třeba zabránit;
- f) zákaz kritéria státní příslušnosti vlastníka, které je toho času všeobecně užíváno, by způsobil naprostou nejistotu ohledně toho, jaké kritérium by měly členské státy přijmout, aby je nahradily.

40. Konečně Spojené království poznamenává, že problémy vlajky mohou být vyřešeny spíše harmonizací právních řádů a mezinárodních dohod či dokonce zavedením vlajky Společenství než bezmyšlenkovitým použitím článků 7, 52 a 211 Smlouvy.

41. *Belgická, řecká a dánská vláda* jsou toho názoru, že se zásada nediskriminace na základě státní příslušnosti vyjádřená v článku 7 a rovněž v článcích 52 a 59 Smlouvy nevztahuje na základní právo, který má každý stát podle mezinárodního práva, svobodně rozhodovat, kterým osobám nebo plavidlům udělí či odmítne udělit svou státní příslušnost. Zákaz diskriminace vyjádřený v článku 7 Smlouvy platí pouze tehdy, pokud se podle právních předpisů členského státu zachází s osobami rozdílně z důvodu jejich různé státní příslušnosti v oblastech spadajících do působnosti Smlouvy.

42. Belgická vláda v tomto ohledu zdůrazňuje, že omezení článků 52 a 59 je jasné: zabývají se výhradně svobodou každého státního příslušníka Společenství usadit se v jiném členském státě a poskytovat tam služby, přičemž si zachovává svoji státní příslušnost.

43. *Španělská vláda* má za to, že podmínka státní příslušnosti a ostatní podmínky stanovené zákonem z roku 1988 jsou zjevně v rozporu se základními zásadami Smlouvy vyjádřenými v článcích 7, 52, 59, 67 a 221.

44. Tyto zásady vyžadují odstranění nejen stávajících omezení a diskriminace týkajících se výkonu výdělečných činností, ale rovněž všech překážek, které mohou konkrétně bránit účinné realizaci těchto činností. Co se týče článků 52 a 59, vyplývá to z obecných programů přijatých Radou dne 18. prosince 1961.

45. Španělská vláda tvrdí, že podmínku státní příslušnosti nelze odůvodnit na základě článků 55 a 56 Smlouvy. Tato ustanovení musí být vykládána restriktivně.

46. Vzhledem k tomu, že investice do společností vlastních rybářská plavidla plující pod vlajkou členského státu vložené státními příslušníky jiného členského státu představují přímé investice a jsou plně splacené, je podmínka vyžadující, aby byl kapitál těchto společností ze 75 % v držení státních příslušníků, v rozporu s článkem 67 Smlouvy ve spojení s první směrnicí Rady ze dne 11. května 1960, kterou se provádí článek 67 Smlouvy, (Úř. věst. 1960, s. 921) ve znění směrnice 86/566/EHS (Úř. věst. L 332, s. 22).

47. Konečně podle španělské vlády možnost prominout některým osobám podmínku státní příslušnosti, stanovená zákonem z roku 1988, na niž se odkazuje poslední část druhé otázky vnitrostátního soudu, nijak nemění předchozí úvahy.

48. Komise tvrdí, že podmínky státní příslušnosti stanovené zákonem z roku 1988 jsou neslučitelné se všeobecným zákazem jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti stanoveným v článku 7 Smlouvy i s konkrétnějšími ustanoveními článků 52 a 221.

49. Co se týče článku 52, odmítnutí zaregistrovat plavidla vlastněná, pronajímaná, spravovaná či provozovaná státními příslušníky jiných členských států, ať již fyzických či právnických osob, jako britská rybářská plavidla zbavuje uvedené státní příslušníky jejich práva usadit se ve Spojeném království a provádět tam své rybolovné činnosti za stejných podmínek jako mají státní příslušníci Spojeného království. Navíc podmínky státní příslušnosti vztahující se na akcionáře a hospodářské vedení společností zbavují tyto cizí státní příslušníky práva založit a řídit společnosti v odvětví mořského rybolovu ve Spojeném království. Konečně tytéž podmínky omezují možnost, aby společnosti jiných členských států ve smyslu článku 58 vykonávaly rybolovné činnosti z území Spojeného království prostřednictvím agentur, poboček nebo dceřiných společností.

50. Co se týče článku 221 Smlouvy, britská ustanovení týkající se kontroly kvalifikovaných společností znevýhodňují státní příslušníky jiných členských států, kteří si přejí zakoupit podíly ve společnostech vlastnicích, pronajímajících, spravujících nebo provozujících britská rybářská plavidla.

51. Opatření přijatá státem k zajištění skutečného pouta mezi ním a plavidly plujícími pod jeho vlajkou vůbec nemusí obsahovat takové požadavky týkající se státní příslušnosti, jako jsou požadavky uvedené v článku 14 zákona z roku 1988. Podle Komise může Spojené království těžko tvrdit opak, jelikož do roku 1988 se právo rybářských plavidel na vlajku řídilo mnohem méně omezujícími ustanoveními zákona z roku 1894, který nadále platí pro obchodní plavidla.

52. Skutečnost, že čl. 5 odst. 1 úmluvy z roku 1958 používá výraz „státní příslušnost“, nemůže předchozí konstatování zpochybnit, jelikož vlajka lodí a státní příslušnost fyzických osob nejsou pro všechny účely zaměnitelnými pojmy. V tomto ohledu Komise odkazuje na názor, který vyjádřil profesor O'Connell ve svém díle *The International Law of the Sea* (svazek II, 1983-1984, s. 752).

53. Komise poznamenává, že svůj názor na podmínky státní příslušnosti formulovala *prima facie* v usnesení ze dne 10. října 1989, Komise v. Spojené království (věc 246/89 R, Recueil 1989, s. 3125).

54. Co se týče možnosti prominout některým osobám podmínku státní příslušnosti, jež je zmíněna v poslední části druhé otázky vnitrostátního soudu, odkazuje Komise na rozsudky ze dne 24. ledna 1978, Státní zastupitelství Nizozemského království v. Jacobus Philippus van Tiggele (věc 82/77, Recueil 1978, s. 25) a ze dne 16. prosince 1980, Fietje (věc 27/80, Recueil 1980, s. 3839), z nichž vyplývá, že existence takovéto možnosti nemůže napravit vnitrostátní opatření, které je neslučitelné s právem Společenství.

55. Žalobkyně v původním řízení mají za to, že rozšíření podmínky státní příslušnosti na držitele užívacích práv zdůrazňuje omezující povahu stanovených podmínek.

56. Jsou toho názoru, že podmínka státní příslušnosti je zjevným porušením článku 7, čl. 40 odst. 3 a článků 52, 53, 58 a 221 Smlouvy. Zejména je v rozporu s články 7, 52 a 221

vzhledem k tomu, že vytváří absolutní překážku svobody usazování ve Spojeném království pro jednotlivce jako vlastníky a provozovatele rybářských plavidel a jako členy hospodářského vedení a podílníky společností vlastnících nebo provozujících taková plavidla. Je v rozporu s článkem 58, jelikož brání společností z jiných členských států působit v odvětví mořského rybolovu Spojeného království prostřednictvím agentur, poboček nebo dceřiných společností nebo možnost takového působení omezuje. Konečně je v rozporu se „standstill“ ustanovením článku 53 Smlouvy, protože byl zaveden až v roce 1988.

57. Žalobkyně v původním řízení rovněž tvrdí, že podmínka státní příslušnosti představuje závažné porušení práv, která lodím „společných podniků“ přiznává čl. 168 odst. 4 ve spojení s přílohou XII aktu o přistoupení z roku 1985 (viz níže uvedený bod 120).

58. Přístup k vodám a ke kvótám by byl těžko proveditelný rybolovem z přístavů Spojeného království prostřednictvím plavidla plujícího pod vlajkou jiného státu a v každém případě by Spojené království i tak znevýhodňovalo státní příslušníky jiných členských států, kterým by bylo bráněno vykonávat hospodářskou činnost za stejných podmínek jako britští státní příslušníci. V tomto ohledu žalobkyně v původním řízení odkazují na rozsudky ze dne 21. června 1974, *Reyners v. Belgie* (věc 2/74, Recueil 1974, s. 631) a ze dne 10. července 1986, *Segers v. Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringswezen, Groothandel en Vrije Beroepen* (věc 79/85, Recueil 1986, s. 2375).

59. Podmínka státní příslušnosti je ve spojení s podmínkami bydliště a pobytu natolik omezující, že nepřichází v úvahu, aby byly „kvalifikovanými společnostmi“ četné společnosti a banky kotované na londýnské burze International Stock Exchange.

– Podmínky týkající se pobytu a bydliště a místa provozu, řízení a kontroly plavidla

60. Podle *Spojeného království* jsou podmínky pobytu a bydliště a podmínka toho, že plavidlo musí být provozováno, řízeno a kontrolováno ze Spojeného království, nutnými doplňky k podmínce státní příslušnosti. „Mít bydliště ve Spojeném království“ znamená žít někde ve Spojeném království se záměrem mít tam stálý a trvalý domov. Podmínka týkající se provozu, řízení a kontroly plavidla znamená, že příkazy v těchto záležitostech musí ve skutečnosti přicházet ze Spojeného království. Veškeré uvedené dodatečné podmínky jsou plně v souladu s články 7, 52 a 221 Smlouvy.

61. Spojené království se v tomto ohledu opírá o mezinárodní právo a o nutnost, aby stát vlajky účinně vykonával jurisdikci nad vlastníky, pronajímateli a provozovateli plavidel plujících pod jeho vlajkou.

62. Navíc podmínky pobytu a bydliště nejsou diskriminační, protože se vztahují bez rozlišování na vlastní státní příslušníky i na státní příslušníky jiných členských států. V rozsudku ze dne 6. listopadu 1984, *Robert Fearon and Company Limited v. The Irish Land Commission* (věc 182/83, Recueil 1984, s. 3677) bylo rozhodnuto, že podmínka pobytu vztahující se bez diskriminace na vlastní státní příslušníky i na státní příslušníky jiných členských států je slučitelná s článkem 52.

63. V každém případě pobyt v jakékoliv podobě je znakem usazení, jelikož usazení s sebou nese větší hospodářskou integraci v hostitelském členském státě, než je hospodářská integrace vyplývající z poskytování přeshraniční služby.

64. Podle *španělské vlády* skutečnost, že se vnitrostátní norma vztahuje bez rozlišování na státní příslušníky dotyčné země i na státní příslušníky jiných členských států, nic nemění na její diskriminační povaze (rozsudek ze dne 12. února 1987, Komise v. Belgie, věc 221/85, Recueil 1987, s. 719). Konkrétně podle judikatury Soudního dvora je podmínka trvalého pobytu na území hostitelského státu v rozporu s článkem 59 Smlouvy (rozsudky ze dne 3. prosince 1974, Van Binsbergen v. Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid, věc 33/74, Recueil 1974, s. 1299, a ze dne 26. listopadu 1975, Coenen v. Sociaal-Economische Raad, věc 39/75, Recueil 1975, s. 1547).

65. Na podmínky týkající se pobytu, bydliště a místa provozu, řízení a kontroly plavidla se nevztahuje žádná z odchylek vyjmenovaných v člancích 55 a 56 Smlouvy.

66. Co se týče *podmínek pobytu*, Komise má za to, že jak uvedla ve svém sdělení ze dne 19. července 1989 o rámci Společenství pro přístup k rybolovným kvótám (Úř. věst. C 224, s. 3), členský stát může v souladu s právem vyžadovat, aby byli provozovatelé rybářských plavidel, ať to jsou jednotlivci nebo společnosti, skutečně a nepřetržitě přítomni na pobřeží na jeho území, kde je loď registrována, jelikož je taková přítomnost nutná k tomu, aby členský stát mohl plnit své závazky podle mezinárodního práva a podle společné rybářské politiky. Taková přítomnost musí mít podobu správní jednotky umístěné na pevnině a odpovědné za řízení dotyčného rybářského plavidla. Dotyčný členský stát může v této souvislosti rovněž vyžadovat, aby osoba jmenovaná vlastníkem či provozovatelem plavidla pobývala na jeho území tak, aby byla právně odpovědná za činnost uvedené správní jednotky.

67. V důsledku toho má Komise za to, že podmínky pobytu stanovené v článku 14 zákona z roku 1988 jsou neslučitelné s článkem 52 Smlouvy v rozsahu, v němž se vztahují na všechny vlastníky, pronajímatele, správce a provozovatele britských rybářských plavidel a rovněž na 75 % akcionářů a členů hospodářského vedení společností vlastnicích, pronajímajících, spravujících a provozujících taková plavidla. Komise tvrdí, že i když se dotyčné podmínky formálně stejně vztahují i na státní příslušníky hostitelského státu, ve skutečnosti jsou diskriminační svými cíli i svými výsledky, jelikož valná většina britských státních příslušníků zapojených do odvětví rybolovu podmínky pobytu splňuje automaticky. V tomto ohledu odkazuje na rozsudek ze dne 12. července 1984, Ordre des avocats au barreau de Paris v. Klopp (věc 107/83, Recueil 1984, s. 2971), a na výše uvedený rozsudek ze dne 12. února 1987, Komise v. Belgie, věc 221/85.

68. Podle Komise je požadavek pobytu týkající se akcionářů neslučitelný s čl. 1 odst. 1 výše uvedené první směrnice Rady ze dne 11. května 1960, kterou se provádí článek 67 Smlouvy. Nabytí podílů v britské společnosti státními příslušníky jiných členských států představuje „přímou investici nerezidenta na území státu“ nebo „transakci s cennými papíry“. V prvním i v druhém případě patří dotyčný pohyb kapitálu mezi položky seznamu A v příloze I této směrnice. Členské státy jsou podle čl. 1 odst. 1 této směrnice povinny „udělit veškerá devizová povolení nezbytná k uzavírání nebo provádění transakcí nebo pro převody mezi rezidenty členských států pro“ takový pohyb kapitálu. Komise má za to, že široký výklad tohoto ustanovení zahrnuje rovněž ten druh omezení, který je předmětem sporu v projednávaném případě. V tomto ohledu se opírá o rozsudek ze dne 24. června 1986, Brugnoli v. Cassa di risparmio di Genova (věc 157/85, Recueil 1986, s. 2013), týkající se výkladu článku 2 směrnice, který se podle Komise v zásadě neliší od článku 1.

69. Žádné ustanovení práva Společenství nemůže odůvodnit podmínky pobytu stanovené zákonem z roku 1988.

70. Co se týče *podmínek bydliště*, Komise poukazuje na to, že v anglickém právu existují minimálně dva různé významy pojmu bydliště.

71. Podle tradičního pojetí bydliště má osoba bydliště v té zemi, ve které má své kořeny. V tomto smyslu každý jedinec získává „bydliště podle původu“ v okamžiku narození; v jiné zemi může získat „bydliště podle své volby“ pouze tehdy, pokud v této jiné zemi pobývá se záměrem v ní zůstat natrvalo nebo na neurčitou dobu.

72. Vzhledem k tomu, že se toto tradiční pojetí bydliště ukázalo jako nepraktické z hlediska použití Bruselské úmluvy z roku 1968, obsahuje Civil Jurisdiction and Enforcement of Foreign Judgements Act z roku 1982, který Bruselskou úmluvu provedl v anglickém právu, novou definici pojmu bydliště, která ve skutečnosti zahrnuje pobyt v zemi, k níž má dotyčná osoba podstatné pouto.

73. Vzhledem k tomu, že pojem bydliště není v zákoně z roku 1988 nijak vymezen, Komise má za to, že pokud má být tento termín chápán ve svém tradičním významu, musí být postaven na roveň státní příslušnosti. Komise proto odkazuje na svá vyjádření ohledně podmínek státní příslušnosti.

74. Pokud má výraz bydliště naproti tomu význam, který mu byl dán pro účely použití Bruselské úmluvy, musí být postaven na roveň pobytu. Proto Komise odkazuje na svá vyjádření ohledně podmínek pobytu. Uvádí, že pro účely nepřetržité přítomnosti v podobě správní jednotky umístěné na pevnině by pobyt odpovědného osoby jmenované vlastníkem či provozovatelem plavidla postačoval.

75. Co se týče podmínek, aby bylo plavidlo spravováno, řízeno a kontrolováno *ze Spojeného království*, Komise podotýká, že smysl čl. 14 odst. 1 písm. b) zákona z roku 1988 není jasný. Pokud by toto ustanovení bránilo tomu, aby trvalá jednotka umístěná na pevnině ve Spojeném království přijímala pokyny od osob spojených s plavidlem, které jsou v jiném členském státě, představovalo by neodůvodněné omezení svobody usazování odporující článku 52 Smlouvy.

76. Podle *žalobkyně v původním řízení* neporušuje *podmínka pobytu* automaticky článek 52 Smlouvy. Jak však Soudní dvůr rozhodl ve výše uvedeném rozsudku ze dne 12. února 1987 ve věci 221/85, je takové omezení, ačkoli je formálně použitelné bez rozlišování podle státní příslušnosti, v rozporu s článkem 52, pokud porušuje zásadu rovnosti nebo pokud je diskriminační ve svém cíli nebo výsledku.

77. Tak tomu v projednávaném případě je. Co se týče cíle, vláda Spojeného království se nikdy netajila tím, že záměrem omezení zavedených zákonem z roku 1988 bylo vyloučení španělských zájmů z odvětví rybolovu Spojeného království. Co se týče podmínky pobytu, navzdory skutečnosti, že se stejným způsobem používá i na britské státní příslušníky, představuje skrytou diskriminaci na základě státní příslušnosti, jelikož již ze samotné podstaty věci jsou státní příslušníci jiných členských států méně pravděpodobně „rezidenty“ ve Spojeném království, než jsou britští občané. V důsledku toho měla podmínka pobytu ten účinek, že vyloučila z odvětví mořského rybolovu Spojeného království valnou většinu občanů Společenství, kteří nepobývají ve Spojeném království.

78. Je nemožné objektivně odůvodnit uplatnění podmínky pobytu na investory či členy hospodářského vedení společností působících v odvětví rybolovu. Žalobkyně v původním

řízení v tomto ohledu podotýkají, že existují „tradiční komunity“ rybářů pobývajících ve Spojeném království, u kterých by bylo možné tvrdit, že by měly být chráněny požadavkem týkajícím se pobytu členů posádky či „provozovatelů“ rybářských plavidel. Naopak pojem „tradiční komunita“ akcionářů, členů hospodářského vedení společností a kapitálových účastníků postrádá jakýkoliv význam.

79. Konečně přístupem Soudního dvora ve výše uvedeném rozsudku ze dne 6. listopadu 1984, Fearon, věc 182/83, v němž bylo rozhodnuto, že článek 52 Smlouvy sám o sobě nebrání členskému státu, aby ochranu před vyvlastněním půdy podmínil pobytem vlastníka, se v projednávaném případě nelze řídit ze tří důvodů: a) ve věci Fearon nebyla podmínka pobytu vlastníka spojena se žádnými podmínkami státní příslušnosti a Soudní dvůr v bodě 10 rozsudku naznačil, že pokud by tomu tak bylo, rozhodnutí by bylo odlišné; b) ve věci Fearon byla podmínka pobytu omezena na právní vlastníky půdy a nevztahovala se na takové vnější osoby, jako jsou osoby, které vlastníkům půjčily finanční prostředky za účelem koupě půdy; c) z hlediska rozsahu územní působnosti byla podmínka pobytu v případě Fearon pojata spíše místně než celostátně.

80. Co se týče *podmínky bydliště*, žalobkyně v původním řízení mají za to, že prvek záměru v pojmu bydliště, alespoň v jeho tradičním významu v anglickém právu, dělá tuto podmínku více omezující než všechny ostatní podmínky, a proto k ní lze mít nejvíce námitek z hlediska práva Společenství.

81. Omezující povahu podmínky bydliště zesiluje skutečnost, že podle zákona z roku 1988 nese důkazní břemeno žadatel o registraci; důkaz subjektivního záměru však není snadné nalézt; zvláště protože v případě, kdy je žadatelem společnost, by bylo rovněž nutné prokázat smýšlení stovek či tisíců akcionářů.

82. I kdyby soudy Spojeného království přisuzovaly pojmu bydliště v souvislosti se zákonem z roku 1988 význam podobný významu převládajícímu v jiných členských státech, stále by žalobkyně v původním řízení tvrdily, že podmínka bydliště je v rozporu s právem Společenství. V tomto ohledu odkazují na své argumenty týkající se podmínky pobytu.

83. V každém případě je zavádění tak nejasného pojmu, jako je „bydliště“, mezi „kvalifikace“ samo o sobě v rozporu s právem Společenství, jak Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 4. dubna 1974, Komise v. Francie (věc 167/73, Recueil 1974, s. 359).

84. Co se týče *podmínky týkající se místa provozu, řízení a kontroly plavidla*, uvádějí žalobkyně v původním řízení nejprve, že stát vlajky může oprávněně vyžadovat nějakou úroveň zastoupení provozovatele na pevnině, aby bylo zajištěno, že orgány tohoto státu budou mít nějaký způsob, jak sledovat odpovědnost provozovatele. Pokud by však měla dotčená podmínka zajistit, aby byli všichni provozovatelé rybářských plavidel usídleni ve Spojeném království, narušovala by vývoz ryb plavidly plujícími pod britskou vlajkou do jiných členských států, a představovala by proto porušení článku 34 Smlouvy. Kdyby byla tato podmínka rovnocenná s podmínkou usazení, jednalo by se o neodůvodněné omezení svobody osob zapojených do provozu a správy plavidel poskytovat tyto služby.

85. V každém případě jsou žalobkyně v původním řízení toho názoru, že musí být jasně vymezen přípustný účel a rozsah takového omezení, aby se zabránilo pochybnostem či obcházení povinností.

Třetí otázka

86. *Spojené království, Belgie, Dánsko a Irsko* mají za to, že systém rybolovných kvót Společenství odůvodňuje přijímání takových vnitrostátních opatření, jako jsou opatření popsaná v druhé otázce vnitrostátního soudu. Podobně *vláda Spolkové republiky Německo* tvrdí, že členský stát může oprávněně přijímat odpovídající kritéria ohledně udělování práv vlajky, aby zabezpečil cíl systému rybolovných kvót Společenství; domnívá se, že v případě nutnosti mohou být kritéria přijímaná za tímto účelem v rozporu s pravidly Smlouvy týkajícími se volného pohybu.

87. *Spojené království* nejdříve popisuje historii společné rybářské politiky a vysvětluje opatření přijatá Spojeným královstvím od roku 1983 k řešení registrací španělských rybářských lodí v britském rejstříku. Uvádí, že se British Fishing Act z roku 1983 a British Fishing Boats Order z roku 1983, podle nichž alespoň 75 % posádky britské rybářské lodí muselo mít britskou státní příslušnost nebo státní příslušnost jiné země Společenství, vztahovaly pouze na rybářská plavidla lovící v rámci britské rybolovné oblasti kvůli problémům s jejich vynucováním mimo jurisdikci Spojeného království. Spojené království poukazuje na to, že dopisem ze dne 1. března 1983 informovalo Komisi o problému způsobeném registrací španělských plavidel a o svých záměrech v tomto ohledu a vyzvalo ji k navržení opatření, která by umožnila tento problém vyřešit. Tento požadavek opakovalo dne 1. března 1984, avšak Komise nic nepodnikla. Spojené království informovalo Komisi o opatřeních, která hodlalo uplatňovat ode dne 1. ledna 1986 ohledně licencí k rybolovu (tato opatření jsou předmětem věci 3/87, Agegate, a věci 216/87, Jaderow). Konečně tváří v tvář přetrvávající nečinnosti Komise a újmě, kterou britskému odvětví rybolovu v letech 1986, 1987 a 1988 způsobila plavidla se španělskými vlastnickými podíly, schválilo Spojené království zákon z roku 1988.

88. Spojené království dále tvrdí, že kdyby se v rozporu s jeho názorem mohly články 7, 52 a 221 Smlouvy vztahovat na udělování vlajky, představovala by ustanovení společné rybářské politiky a zvláště systém kvót výjimku z uvedených článků a že tato výjimka by se vztahovala na zákon z roku 1988. Na podporu tohoto tvrzení uvádí tato vyjádření.

89. Systém kvót odlovu ze své povahy vyžaduje určitou odchylku od zásad volného pohybu mezi členskými státy a rovného přístupu k rybolovným zdrojům. Podle nařízení Rady (EHS) č. 2057/82 o zavedení některých kontrolních opatření vztahujících se na rybolovné činnosti (Úř. věst. L 220, s. 1), které bylo kodifikováno nařízením Rady (EHS) č. 2241/87 ze dne 23. července 1987 o zavedení některých kontrolních opatření vztahujících se na rybolovné činnosti (Úř. věst. L 207, s. 1), ve znění nařízení Rady (EHS) č. 3483/88, totiž odlovy ryb, na které se vztahují kvóty, mají být započítány do kvóty státu, pod jehož vlajkou dotyčné plavidlo pluje. Kdyby mohla plavidla registrovaná v jednom členském státě volně přejít pod vlajku jiného členského státu, a v důsledku toho získat přístup ke kvótám tohoto státu, byl by cíl systému kvót, kterým je zajištění spravedlivého rozdělení dostupných rybolovných zdrojů mezi členské státy ve prospěch jejich rybářských oblastí a souvisejících odvětví, ohrožen. Na rozdíl od většiny ostatních hospodářských činností se rybolov provádí na moři mimo území všech členských států a rybářské plavidlo se může libovolně pohybovat z jednoho území do druhého. Registrace plavidla v konkrétním členském státě nutně nezaručuje, že toto plavidlo skutečně má k rybářské komunitě tohoto členského státu opravdové hospodářské pouto.

90. V době, kdy bylo přijato nařízení Rady (EHS) č. 2057/82 a nařízení Rady (EHS) č. 170/83 ze dne 25. ledna 1983, kterým se zavádí systém Společenství k zachování a řízení

rybolovných zdrojů, (Úř. věst. L 24, s. 1), uplatňovaly všechny členské státy při registraci podobné podmínky státní příslušnosti, jako jsou podmínky stanovené v zákoně z roku 1988. Je nepředstavitelné, že by se členské státy mohly po letech vyjednávání shodnout na společné rybářské politice založené na pravidlech registrace, která byla sama o sobě v rozporu s právem Společenství. Je těžké si představit, že by členské státy dospěly k dohodě, pokud by věděly, že systém kvót spočívá na základě, který lze obcházet. Navíc ve výše uvedeném rozsudku Pesca Valentia Soudní dvůr uznal pravomoc členských států přijímat právní předpisy v oblasti udělování vlajky.

91. Generální advokát p. Mischo ve stanovisku ve věci 3/87, Agegate, uznal, že sám systém kvót se odchyluje od některých pravidel práva Společenství a zvláště od zásady volného pohybu (body 73 až 83 stanoviska).

92. Opačné tvrzení Komise je neopodstatněné. Zaprvé není správné považovat systém kvót za sekundární právní předpis, který se jako takový nemůže odchýlit od Smlouvy. Nařízení č. 170/83, které systém kvót zavedlo, mění článek 100 aktu o přistoupení z roku 1972 a tvoří důležitou část aktu o přistoupení z roku 1985.

93. Dále z rozsudku ze dne 29. listopadu 1978, Pigs Marketing Board v. Redmond (věc 83/78, Recueil 1978, s. 2347) vyplývá, že pokud se jedná o dosažení cílů společné zemědělské politiky, mají cíle Smlouvy v oblasti zemědělství přednost před ostatními ustanoveními.

94. V každém případě Soudní dvůr v rozsudku ze dne 20. dubna 1978, Ramel (spojené věci 80/77 a 81/77, Recueil 1978, s. 927) výslovně připustil možnost odchylek od Smlouvy a výjimek z ní, jsou-li stanoveny výslovně či jako nutný důsledek. Takovéto odchylky byly připuštěny judikaturou (např. rozsudek ze dne 14. července 1976, Kramer, spojené věci 3/76, 4/76 a 6/76, Recueil 1976, s. 1279; rozsudek ze dne 4. prosince 1986, Komise v. Německo, „pojištění“, věc 205/84, Recueil 1986, s. 3755; rozsudek ze dne 2. února 1988, Spojené království v. Komise, věc 61/86, Recueil 1988, s. 431; rozsudek ze dne 27. září 1988, Komise v. Rada, věc 51/87, Recueil 1988, s. 5459).

95. Výše zmíněné nedávné sdělení Komise o rámci Společenství pro přístup k rybolovným kvótám naznačuje změnu dřívějšího stanoviska Komise v této oblasti. V bodě 2.6 tohoto sdělení Komise uvádí, že „současný a předpokládaný stav rybolovných zdrojů ve Společenství a dosud dosažená úroveň restrukturalizace rybářských loďstev v současné době vylučují úplnou liberalizaci činnosti podniků.“

96. Zpráva Evropského parlamentu nazvaná „Modrá Evropa“ (dok. A 2-0319/88) vyznívá ve stejném duchu, když uvádí, že „kdyby měla být svoboda usazování plně uplatněna v odvětví rybolovu, vedlo by to k vážné hospodářské, sociální a politické krizi v přímořských oblastech Společenství.“

97. Zákon z roku 1988 směřuje právě k zajištění toho, aby z rybolovných kvót přidělovaných Spojenému království měly skutečně prospěch osoby, kterým jsou určeny. V odvětví rybolovu jsou vlastnictví a rybolovná činnost jasně provázány. Proto nedochází nutně k dichotomii mezi „vlastníky“ na jedné straně a „rybáři“ na straně druhé. Mimoto vlastníci rybářských plavidel mohou být oprávněně považováni za součást rybářské komunity, kterou má společná rybářská politika podporovat.

98. V rozsudku ze dne 16. června 1987, *Romkes v. Officier van Justicie* (věc 46/86, Recueil 1987, s. 2671), Soudní dvůr rozhodl, že systém kvót není v rozporu s článkem 7 Smlouvy. Z toho vyplývá, že podmínky zavedené zákonem z roku 1988, jehož jediným cílem a výsledkem je podpora společné rybářské politiky, rovněž nejsou diskriminační.

99. Konečně vláda Spojeného království tvrdí, že pokud by se jakýkoliv státní příslušník nějakého členského státu mohl usadit v jiném členském státě a bez dalšího vykonávat totéž právo rybolovu jako právo, které mají státní příslušníci posledně jmenovaného státu, nebyl by ohrožen pouze systém kvót. Stejně by tomu bylo i s pravidly vztahujícími se na místní komunity zvláště závislé na rybolovu a na souvisejících odvětvích, uvedenými v příloze VII Haagského usnesení z roku 1976 („haagské preference“), s vyhrazenou pobřežní oblastí, s pečlivě vyváženými mechanismy stanovenými v člancích 156 až 166 a 346 až 353 aktu o přistoupení z roku 1985 a s úsilím členských států ohledně restrukturalizace jejich rybářských loďstev v rámci víceletých programů Společenství.

100. Všechny podmínky stanovené v zákoně z roku 1988 jsou přiměřené uskutečnění sledovaných cílů, zejména ochraně kvóty Spojeného království proti každému jednání směřujícímu k obcházení systému kvót.

101. *Belgická vláda* má za to, že problém, který vyvstal v projednávaném případě, je pouze důsledkem skutečnosti, že orgány Společenství určily rybolovné kvóty podle členských států. Má za to, že kvóty musí být považovány za omezení práva svobodně vykonávat výdělečné činnosti zavedeného článkem 52 Smlouvy, které ukládají samy orgány Společenství.

102. Za těchto podmínek by se neměly působit potíže členským státům, které se brání proti jednání směřujícímu k obcházení systému kvót tím, že v souladu s mezinárodním právem určují kritéria, na jejichž základě udělují plavidlům právo plout pod jejich vlajkou. Takové jednání je rovněž neslučitelné s politikou prováděnou Společenstvím v oblasti restrukturalizace rybářských loďstev členských států.

103. *Dánská vláda* klade důraz na úměru, která musí existovat mezi kvótami členských států a místními rybářskými oblastmi, které mají mít z těchto kvót prospěch. Rovněž zdůrazňuje, že kvóty představují odchylku od zásady nediskriminace na základě státní příslušnosti (v tomto ohledu odkazuje na výše zmíněné usnesení ze dne 10. října 1989, *Komise v. Spojené království*, věc 246/89 R, Recueil 1989, s. 3125). Proto tvrdí, že členský stát může přijmout pravidla stanovící, že státní příslušníci jiných členských států mají právo užívat jeho kvóty pouze tehdy, pokud mají s tímto státem úzký vztah.

104. Státní příslušnost a pobyt jsou kritérii, která může členský stát za tímto účelem oprávněně použít. V důsledku toho by byl členský stát povinen povolit registraci plavidla státních příslušníků jiného členského státu pouze tehdy, pokud tito státní příslušníci jsou ve světle zmíněných kritérií oprávněni využívat kvóty prvně jmenovaného státu.

105. *Irsko* zdůrazňuje, že zákon z roku 1988 směřuje k zajištění toho, aby hospodářský prospěch z kvót přidělených Spojenému království připadl britským rybářským komunitám. Tento cíl je v souladu se záměry systému kvót. Ve výše uvedeném rozsudku *Romkes* bylo rozhodnuto, že systém kvót je nediskriminační. Stejně by mělo být rozhodnuto i o zákoně z roku 1988.

106. Tento zákon není nepřiměřený sledovanému legitimnímu cíli.

107. Pokud by Soudní dvůr měl za to, že taková opatření, jaká jsou obsažena v zákoně z roku 1988, jsou v rozporu s článkem 52 či s článkem 58 Smlouvy, poukazuje Irsko na to, že takováto opatření jsou odůvodněna s ohledem na čl. 56 odst. 1, jelikož ochrana práv místních rybářských komunit patří pod pojem „veřejného pořádku“. V tomto případě by bylo vyloučeno porušení článků 7 a 221, kterými výslovně nejsou dotčena ostatní ustanovení Smlouvy.

108. *Vláda Spolkové republiky Německo* uvádí, že události ve Spojeném království, ale rovněž novější vývoj ve Spolkové republice Německo s ohledem na rostoucí nákup firem rybářskými podniky z jiných členských států a pokusy o změnu vlajky rybářských plavidel z jiných členských států ukazují, že cíl stability společné rybářské politiky může být ohrožen.

109. V právu Společenství není žádné výslovné ustanovení, které by se zabývalo vyřešením možného střetu například mezi volným přístupem ostatních členských států k lovištím (který byl omezen samotným právem Společenství) a stabilitou vnitrostátních rybářských trhů.

110. Výše uvedené sdělení Komise ze dne 19. července 1989 o rámci Společenství pro přístup k rybolovným kvótám není k řešení uvedených střetů vhodné, protože se nezabývá problémem skutečného využití kvót odlovu přidělených členským státům.

111. V důsledku toho je věcí členských států přijmout vhodná opatření. Bylo by třeba zavést úzkou hospodářskou vazbu mezi oblastmi zvláště závislými na rybolovu a na souvisejících odvětvích na jedné straně a využíváním kvót na straně druhé jako kritérium pro udělování vlajky. *Vláda Spolkové republiky Německo* například odkazuje na možnost vyžadovat, aby bylo příslušné rybářské plavidlo provozováno z členského státu, v němž je registrováno, aby jeho posádka byla začleněna do systému sociálního zabezpečení tohoto státu nebo aby dodavatelské smlouvy týkající se nákupu úlovků byly uzavírány s místními podniky. Kdyby tato opatření nepostačovala, členské státy mohou použít jiná kritéria, která by se ukázala jako odpovídající, neboť v tomto bodě mohou mít cíle společné rybářské politiky přednost před pravidly Smlouvy o volném pohybu.

112. *Španělská vláda, Komise a žalobkyně v původním řízení* jsou toho názoru, že odpovědi, které navrhuji dát na druhou otázku, nejsou nijak ovlivněny existencí režimu kvót.

113. *Španělská vláda* tvrdí, že systém kvót byl zaveden nařízením č. 170/83 za účelem zachování rybolovných zdrojů, a nikoli proto, aby se stal prostředkem rozdělení trhů a zavedení překážek volného pohybu osob uvnitř Společenství. Proto nesmějí opatření, která členské státy přijímají na základě čl. 5 odst. 2 tohoto nařízení, v žádném případě porušovat základní zásady práva Společenství.

114. V každém případě jsou předmětné podmínky v rozporu se zásadou proporcionality a se zásadou dodržování nabytých práv.

115. *Komise* úvodem uvádí, že v roce 1983, kdy Španělsko ještě nebylo členem Společenství, Spojené království nepřijímalo žádná příslušná opatření, aby ze svého rybářského loďstva vyloučilo „anglo-španělská“ plavidla, zjevně z toho důvodu, že tato plavidla lovila především v oblastech na západ od Irska a hlavně takové druhy jako štikozubce, pro které je trh výrazně lepší ve Španělsku než ve Spojeném království. Rovněž se zdá, že tradiční britské loďstvo tyto populace předtím nelovilo a že v dané době nebylo schopné je plně využít.

116. Zákon z roku 1988 neupravuje přístup ke kvótám, nýbrž registraci rybářských plavidel. Proto upravuje přístup k veškerému mořskému rybolovu včetně lovu druhů nepodléhajících kvótám.

117. Komise rozlišuje. Má za to, že pokud by systém kvót Společenství v současné podobě členským státům dovozoval zavádět určité podmínky, jejichž slučitelnost s právem Společenství by mohla být odůvodněna pouze nutností dosáhnout cílů tohoto systému, mohly by takovéto požadavky být začleněny pouze do licencí nebo jiných opatření pro řízení kvót, která musí Spojené království podle čl. 5 odst. 2 nařízení č. 170/83 stanovit pro řízení kvót, a nikoli uloženy jako podmínky registrace plavidel. Navíc zatímco omezující licenční podmínky, které by mohly být odůvodněné na základě současného systému kvót, by mohly pozbýt opodstatnění, pokud se tento systém vyvine v ucelenější systém řízení rybolovných zdrojů; s omezením registrace plavidel by tomu tak nebylo.

118. Závěrem má Komise za to, že existence systému kvót je nerelevantní ke slučitelnosti požadavků týkajících se registrace plavidel uvedených v druhé otázce s právem Společenství.

119. Co se týče názoru, že ustanovení společné rybářské politiky, a zejména ustanovení týkající se systému kvót, představují odchylku od základních zásad Smlouvy včetně zásady nediskriminace stanovené v čl. 40 odst. 3, má Komise za to, že na rozdíl od tvrzení uvedeného v bodě 26 výše uvedeného usnesení ze dne 10. října 1989, Komise v. Spojené království, věc 246/89 R, není současným systémem kvót, ačkoliv omezuje přístup k některým rybolovným zdrojům, dotčena zásada rovného přístupu rybářů ze všech členských států k těmto omezeným zdrojům. Na podporu tohoto názoru se odvolává na výše uvedený rozsudek ze dne 16. června 1987, Romkes.

120. Žalobkyně v původním řízení na úvod poznamenávají, že a) 36 z jejich 95 rybářských plavidel již bylo součástí britského loďstva během období od roku 1973 do roku 1978 (referenční období pro udělování kvót zavedených v lednu 1983); b) 85 z těchto 95 plavidel bylo již registrováno a užíváno jako britská rybářská plavidla do ledna 1983; c) z uvedených 85 plavidel 42 vždy plulo pod britskou vlajkou a 43 předtím plulo pod vlajkou španělskou, ale před rokem 1983 přešlo pod britskou vlajku. Těchto 43 plavidel bylo orgány Spojeného království a Společenství přijato jako lodi „společných podniků“ podle čl. 168 odst. 4 a podle přílohy XII aktu o přistoupení z roku 1985.

121. Posledně uvedená skutečnost zbavuje označení „vykradač kvót“, které britské orgány použily pro loď žalobkyně, veškerého významu a zdůrazňuje porušení jejich práv vycházejících z uvedených ustanovení aktu o přistoupení.

122. Žalobkyně v původním řízení mají za to, že společná rybářská politika neposkytuje žádné odůvodnění ustanovení zákona z roku 1988. V tomto ohledu uvádějí tato vyjádření.

123. Společná rybářská politika je součástí společné zemědělské politiky. Veškerá základní nařízení týkající se rybolovu byla přijata na základě článků 42 nebo 43 Smlouvy.

124. Z čl. 38 odst. 2 Smlouvy a z výše uvedeného rozsudku ze dne 20. dubna 1978, Ramel, vyplývá, že základní ustanovení Smlouvy mají přednost před konkrétními pravidly společné zemědělské politiky, pokud není uvedeno jinak.

125. V člancích 39 až 46 Smlouvy neexistuje žádné výslovné ustanovení, které by mohlo být rozumně vykládáno v tom smyslu, že vyžaduje, aby se členské státy odchýlily od základních zásad Smlouvy natolik, jak o to usilovalo Spojené království. Naopak z čl. 40 odst. 3 a z výše uvedeného rozsudku ze dne 25. listopadu 1986, Klensch v. Secrétaire d'Etat à l'Agriculture, vyplývá, že zásada nediskriminace se vztahuje rovněž na akty členských států v odvětví zemědělství. Konkrétně je použití této zásady na vnitrostátní opatření v odvětví rybolovu potvrzeno rozsudkem ze dne 26. dubna 1988, Apesco v. Komise (věc 207/86, Recueil 1988, s. 2151).

126. Společná politika rybolovu, a zejména režim kvót, nezískaly z důvodu svého „začlenění“ do aktu o přistoupení z roku 1985 „platnost smlouvy“, jak tvrdí Spojené království. Akt o přistoupení neobsahuje žádný náznak toho, že by měla být společná rybářská politika vykládána bez ohledu na základní zásady Smlouvy. Navíc pokud by mělo Spojené království pravdu, jeho souhlas se 43 plavidly „společných podniků“ jmenovitě uvedených v aktu o přistoupení z roku 1985 by měl rovněž „platnost Smlouvy“.

127. Sekundární právo Společenství nemůže samo od sebe povolovat odchylky od Smlouvy. Naopak z několika předpisů společné rybářské politiky vyplývá, že tato politika nejen zdaleka není vyňata ze základních zásad práva Společenství, jako jsou nediskriminace, právo usazování a volný pohyb zboží, ale výslovně podléhá každé z nich.

128. Na podporu tohoto názoru citují žalobkyně v původním řízení mimo jiné: a) článek 2 výše uvedeného nařízení Rady č. 101/76, které stanoví zásadu rovného přístupu k lovištím; b) třicátý bod odůvodnění nařízení Rady (EHS) č. 3796/81 ze dne 29. prosince 1981 o společné organizaci trhu s produkty rybolovu (Úř. věst. L 379, s. 1), podle něhož je v rámci vnitřního obchodu Společenství zcela zakázán výběr jakéhokoliv cla nebo daně s rovnocenným účinkem a uplatňování jakýchkoli množstevních omezení nebo opatření s rovnocenným účinkem; c) čl. 8 odst. 1 uvedeného nařízení, který stanoví, co se týče platby příspěvku výrobcům, kteří nejsou členy organizace výrobců, že tento příspěvek má být poskytnut bez diskriminace na základě státní příslušnosti nebo místa usazení příjemců; d) čl. 27 odst. 2 uvedeného nařízení, který pro veškerá rybářská plavidla plující pod vlajkou jednoho z členských států stanoví zásadu rovného přístupu do přístavů a k zařízením prvního uvedení na trh ostatních členských států; e) čl. 5 odst. 2 výše uvedeného nařízení Rady č. 170/83, který členským státům povoluje určovat podrobná pravidla využívání kvót, které jim byly přiděleny, v souladu s příslušnými předpisy Společenství; f) čl. 13 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 3094/86 ze dne 7. října 1986, kterým se stanoví některá technická opatření pro zachování rybolovných zdrojů (Úř. věst. L 288, s. 1) ve spojení s třináctým bodem odůvodnění uvedeného nařízení, ze kterého vyplývá, že zásada nediskriminace je jedním z „minimálních požadavků“ stanovených právem Společenství v této oblasti.

129. Co se týče čl. 10 odst. 1 výše uvedeného nařízení Rady č. 2057/82, který stanoví, že veškeré odlovy ryb podléhající kvótám, provedené plavidly „plujícími pod vlajkou“ nějakého členského státu nebo „registrovanými“ v něm musí být započítány do kvóty udělené tomuto státu, bylo by podle žalobkyň v původním řízení zcela nepodložené tvrdit, že uvedené ustanovení povoluje členským státům odchýlit se v oblasti udělování vlajky od základních povinností, které pro ně vyplývají ze Smlouvy.

130. Soudní dvůr totiž v bodě 13 výše uvedeného rozsudku ze dne 19. ledna 1988, Pesca Valentia, při výkladu nařízení Rady č. 101/76 rozhodl, že vymezení pojmů „plující pod vlajkou“ a „registrované“ je ponecháno právním předpisům členských států. Soudní dvůr však

také v tomtéž bodě prohlásil, že nařízení č. 101/76 vyžaduje, aby členské státy dodržovaly zásadu nediskriminace vůči státním příslušníkům jiných členských států.

131. Argument, který britská vláda opírá o stanovisko generálního advokáta p. Mischa ve věcech Agegate a Jaderow, na podporu svého názoru, že systém kvót dovoluje členským státům odchýlit se od Smlouvy, je nepodložený.

132. Zákon z roku 1988 nemá zajistit, aby prospěch z britských rybolovných kvót měly skutečně osoby, které z nich prospěch mít mají. Z kvót přidělovaných členskému státu by měly mít prospěch rybářské komunity tohoto státu. Činnosti vyhrazené osobám chráněným zákonem z roku 1988 přitom nejsou výlučně a dokonce ani převážně rybolovné činnosti. Navíc tento zákon nemá na valnou většinu členů britských rybářských komunit vůbec žádný dopad, nebo je vážně znevýhodňuje. Konečně plavidla „společných podniků“, která jsou především postižena zákonem z roku 1988, významně přispěla k hospodářskému a sociálnímu rozvoji Milford Haven.

133. I kdyby zákon z roku 1988 skutečně chránil tradiční rybářské komunity ve Spojeném království, měl by dodržovat zásadu proporcionality. Podmínky státní příslušnosti, bydliště a pobytu se všemi nespravedlnostmi a anomáliemi, které s sebou nesou, nepředstavují nejméně omezující prostředek zajištění přežití systému rybolovných kvót či rybářských komunit.

134. Konečně žalobkyně v původním řízení poukazují na to, že podmínky uložené zákonem z roku 1988 se týkají spíše registrace rybářských plavidel než otázky licencí k lovu druhů podléhajících kvótám. V důsledku toho je uplatňování těchto podmínek vůči plavidlům lovicím výhradně druhy nepodléhající kvótám, jako je plavidlo *Brisca* společnosti Rawlings (Trawling) Ltd, zcela neodůvodněné.

Čtvrtá otázka

135. *Spojené království* uvádí, že ve způsobu zavedení zákona z roku 1988 ani ve skutečnosti, že postihuje anglo-španělská plavidla, neexistuje nic, co by jej činilo neslučitelným s právem Společenství.

136. Konkrétně zákon z roku 1988 stanovil přechodné období čtyř měsíců. Platí pouze pro budoucnost a nečiní zpětně protiprávním jednání, které bylo předtím legální.

137. Skutečnost, že žalobkyně v původním řízení po nějakou dobu obcházely cíle společné rybářské politiky, jim nedává žádný důvod k legitimnímu očekávání, že jim bude dovoleno v tomto jednání pokračovat v budoucnosti. Od roku 1983 přijalo Spojené království řadu opatření, aby se vypořádalo s problémem prisvojování si kvót. Naopak britské odvětví rybolovu zbavila jeho legitimního očekávání v rámci systému kvót činnost žalobkyň v původním řízení.

138. Z rozsudku ze dne 18. března 1980, *Valsabbia v. Komise* (věc 154/78, Recueil 1980, s. 907) vyplývá, že se záruka vlastnictví majetku nevztahuje na ochranu obchodních zájmů, jejichž nejistota je součástí samotné podstaty hospodářské činnosti.

139. *Irsko* má za to, že s ohledem na zapojení plavidel žalobkyň v původním řízení do prisvojování si kvót na jedné straně a na opatření přijímaná Spojeným královstvím od roku

1983 na straně druhé nemohou mít vlastníci těchto plavidel žádná legitimní očekávání ohledně pokračování svých činností.

140. *Belgická vláda a vláda Spolkové republiky Německo* navrhuje, aby na čtvrtou otázku bylo odpovězeno záporně.

141. Podle *španělské vlády* zůstává skutečností, že zákon z roku 1988 je neslučitelný se základními zásadami Společenství, ať je cíl slov vnitrostátního soudu použitých ve čtvrté otázce jakýkoliv.

142. *Komise* je toho názoru, že samostatná odpověď na čtvrtou otázku není nutná ani vhodná.

143. *Žalobkyně v původním řízení* mají za to, že zákon z roku 1988 porušuje obecné zásady ochrany nabytých práv a legitimního očekávání. V tomto ohledu konkrétně poukazují na porušení práv přiznaných plavidlům „společných podniků“ čl. 168 odst. 4 aktu o přistoupení z roku 1985 ve spojení s jeho přílohou XII.

IV – Odpověď na otázku položenou Soudním dvorem

144. Soudní dvůr položil Komisi tuto otázku:

„Ve svých písemných vyjádřeních (s. 24, č. 12.2, poslední odstavec) se *Komise* ohledně systému Společenství k zachování rybolovných zdrojů zmiňuje o možnosti vývoje ‚v ucelenější systém řízení rybolovných zdrojů‘. *Komise* je žádána, aby poskytla podrobnosti o této možnosti a o opatřeních, která byla přijata či mají být přijata za účelem zavedení tohoto uceleného systému.“

145. *Komise* v odpovědi uvádí, že podle čl. 4 odst. 2 a článku 8 nařízení č. 170/83 má do 31. prosincem 1991 předložit Radě zprávu o stavu rybolovu ve Společenství, o hospodářském a sociálním rozvoji pobřežních oblastí a o stavu populací a jejich pravděpodobném vývoji; na základě této zprávy má Rada postupem podle článku 43 Smlouvy přijmout „úpravy rozdělení zdrojů mezi členské státy, jejichž provedení se může ukázat jako nutné...“.

146. *Komise* poukazuje na to, že v současnosti nemůže uvést, jaká opatření případně Radě v této zprávě navrhne.

Právní otázky:

¹ Usnesením ze dne 10. března 1989 došlým Soudnímu dvoru dne 17. července 1989 položil High Court of Justice Anglie a Walesu podle článku 177 Smlouvy o EHS čtyři předběžné otázky o výkladu ustanovení práva Společenství týkajících se zejména práva usazování a o výkladu zásad proporcionality a nediskriminace na základě státní příslušnosti za účelem rozhodnutí o slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů o podmínkách registrace rybářských plavidel s právem Společenství.

² Tyto otázky byly vzneseny v rámci sporu mezi Secretary of State for Transport (dále jen „ministr dopravy“) a společností Factortame Ltd a dalšími společnostmi podle práva Spojeného království a dále členy hospodářského vedení a akcionáři těchto společností, z nichž většina jsou španělští státní příslušníci (dále jen „žalobkyně v původním řízení“).

3 Ze spisu vyplývá, že žalobkyně v původním řízení jsou vlastníky či provozovateli 95 rybářských plavidel, která byla zapsána v rejstříku britských plavidel podle Merchant Shipping Act 1894 (zákonu o obchodní plavbě z roku 1894). Padesát tři z těchto plavidel bylo původně registrováno ve Španělsku a plulo pod španělskou vlajkou, ale v různých dnech počínaje rokem 1980 byla tato plavidla zapsána do britského rejstříku. Zbývajících 42 plavidel bylo vždy registrováno ve Spojeném království, ale koupily dotyčné společnosti v různých dnech hlavně počínaje rokem 1983.

4 Zákonná úprava, kterou se řídí registrace britských rybářských plavidel, byla radikálně změněna částí II Merchant Shipping Act 1988 (zákonu o obchodní plavbě z roku 1988, dále jen „zákon z roku 1988“) a Merchant Shipping (Registration of Fishing Vessels) Regulations 1988 (nařízeními z roku 1988 o registraci rybářských plavidel, dále jen „nařízení z roku 1988“; S.I. 1988, č. 1926). Je nesporné, že Spojené království změnilo dřívější právní předpisy, aby ukončilo jednání známé jako „quota hopping“, při němž jsou podle Spojeného království „vykrádány“ jeho rybolovné kvóty plavidly, která plují pod britskou vlajkou, avšak nemají ke Spojenému království žádné skutečné pouto .

5 Zákon z roku 1988 stanovil zavedení nového rejstříku, ve kterém měla být napříště zapsána veškerá britská rybářská plavidla včetně těch, která již byla zapsána ve starém obecném rejstříku vedeném podle zákona o obchodní plavbě z roku 1894. V novém rejstříku však mohou být zapsána pouze rybářská plavidla, která splňují podmínky stanovené v článku 14 zákona z roku 1988.

6 V čl. 14 odst. 1 se stanoví, že s výhradou prominutí podmínky, o kterém rozhodne ministr dopravy, může být rybářské plavidlo zapsáno do nového rejstříku pouze tehdy, pokud:

„a) má britského vlastníka;

b) je spravováno ze Spojeného království a jeho provoz je řízen a kontrolován ze Spojeného království; a

c) je pronajímatel, správce či provozovatel plavidla kvalifikovanou osobou či společností“.

Podle čl. 14 odst. 2 má rybářské plavidlo britského vlastníka, pokud nominální vlastnictví („legal ownership“) plavidla je zcela v držení jedné či více kvalifikovaných osob nebo společností a pokud užívací vlastnictví („beneficial ownership“) plavidla náleží jedné či více kvalifikovaným společnostem nebo nejméně ze 75 % jedné či více kvalifikovaným osobám; podle čl. 14 odst. 7 se „kvalifikovanou osobou“ rozumí osoba, která je britským občanem s pobytem a bydlištěm ve Spojeném království, a „kvalifikovanou společností“ se rozumí společnost založená ve Spojeném království, která v něm má své hlavní působiště (principal place of business), jejíž kapitál je nejméně ze 75 % vlastněn jednou či více kvalifikovanými osobami nebo společnostmi a jejíž členové hospodářského vedení jsou nejméně ze 75 % složeni z kvalifikovaných osob.

7 Konečně podle čl. 14 odst. 4 může ministr dopravy v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval ve Spojeném království a byl zapojen do odvětví rybolovu Spojeného království.

8 Zákon z roku 1988 a nařízení z roku 1988 vstoupily v platnost dnem 1. prosince 1988. Podle článku 13 zákona z roku 1988 však byla platnost registrací provedených za předchozího zákona prodloužena na přechodné období do 31. března 1989.

9 V době zahájení původního řízení nesplňovalo 95 rybářských plavidel žalobkyň jednu nebo několik podmínek registrace stanovených článkem 14 zákona z roku 1988, a nemohlo být proto zapsáno do nového rejstříku.

10 Jelikož tato plavidla měla být ode dne 1. dubna 1989 zbavena práva provozovat rybolov, zpochybnily dotyčné společnosti prostřednictvím žádosti o soudní přezkum, podané dne 16. prosince 1988 u High Court of Justice, Queen's Bench Division, slučitelnost části II zákona z roku 1988 s právem Společenství.

11 Za účelem vyřešení tohoto sporu položil High Court of Justice, Queen's Bench Division, Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Otázka 1

Má právo Společenství dopad na podmínky, za nichž členský stát stanoví pravidla pro určování, která plavidla mají oprávnění být v tomto státě registrována, plout pod jeho vlajkou a mít jeho státní příslušnost?

Otázka 2

Je členský stát s ohledem na ustanovení a zásady práva Společenství a zvláště (avšak nikoli výlučně) na zásadu nediskriminace na základě státní příslušnosti, na právo usazování a na zásadu proporcionality oprávněn vymínit si, že k tomu, aby mohlo být rybářské plavidlo v tomto členském státě registrováno a mít oprávnění plout pod jeho vlajkou:

a) musí být zcela právním vlastnictvím občanů tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo společnosti, jejíž kapitál je nejméně ze 75 % právně i z hlediska užívání vlastněn takovými osobami a jejíž hospodářské vedení je nejméně ze 75 % tvořeno takovými osobami (dále jen „kvalifikovaná společnost“), a

b) musí být z hlediska užívání nejméně ze 75 % vlastněno občany tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo zcela vlastněno jednou či více kvalifikovanými společnostmi nebo zčásti vlastněno jednou či více kvalifikovanými společnostmi za předpokladu, že nejméně 75 % zbývajících vlastnických práv k tomuto plavidlu drží občané tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm, a

c) musí být spravováno z tohoto členského státu a jeho provoz musí být řízen a kontrolován z tohoto členského státu; a

d) musí mít jako pronajimatele, správce či provozovatele občana tohoto členského státu s pobytem a bydlištěm v něm nebo kvalifikovanou společnost

za situace, kdy není stanovena žádná výjimka pro státní příslušníky jiných členských států kromě toho, že členský stát má pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu?

Otázka 3

Je odpověď na otázku 2 ovlivněna existencí kvót odlovu přidělovaných členskými státy na základě společné rybářské politiky?

Otázka 4

Jsou odpovědi na otázky 2 a 3 ovlivněny skutečností, že cílem a výsledkem zavedení dotyčného opatření bylo to, že řada rybářských plavidel, která byla bezprostředně před dnem vstupu tohoto opatření v platnost řádně registrována v dotyčném členském státě a měla od něho licenci k lovu a jejichž uživatelé vlastnictví náleží

z velké části státním příslušníkům jiného členského státu s pobytem a bydlištěm v tomto jiném členském státě, přestala splňovat požadované podmínky, aby mohla plout pod vlajkou prvně jmenovaného členského státu, takže ztratila oprávnění lovit v rámci kvót odlovu přidělených prvně jmenovanému členskému státu na základě společné rybářské politiky, pokud nejsou vlastnictví a správa plavidel převedeny na občany prvně jmenovaného členského státu s pobytem a bydlištěm v něm v souladu s ustanoveními uvedeného opatření?“

12 Pro podrobnější popis skutkových okolností věci v původním řízení, průběhu řízení a písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru se odkazuje na zprávu k jednání. Tyto údaje ze spisu jsou dále převzaty pouze v míře nezbytné pro úvahy Soudního dvora.

První otázka

13 Nejprve je třeba podotknout, že za současného stavu práva Společenství náleží pravomoc určovat podmínky registrace plavidel členským státům. Co se týče konkrétně rybářských plavidel, rozhodl Soudní dvůr v rozsudku ze dne 19. ledna 1988, *Pesca Valentia v. Ministry for Fisheries and Forestry* (věc 223/86, Recueil 1988, s. 83), v bodu 13, že ustanovení nařízení Rady (EHS) č. 101/76 ze dne 19. ledna 1976, kterým se stanoví společná strukturální politika pro odvětví rybolovu, (Úř. věst. L 20, s. 19), se odkazují na rybářská plavidla „plující pod vlajkou“ členského státu či v něm „registrovaná“, že však je vymezení těchto pojmů ponecháno právním předpisům členských států.

14 Členské státy nicméně musí ponechané pravomoci vykonávat v souladu s právem Společenství (viz nejnovější rozsudky ze dne 7. června 1988, *Řecko v. Komise*, bod 9, věc 57/86, Recueil 1988, s. 2855, a ze dne 21. června 1988, *Komise v. Řecko*, bod 7, věc 127/87, Recueil 1988, s. 3333).

15 Spojené království, Belgie a Řecko však tvrdí, že je tomu jinak v případě, kdy se jedná o pravomoc každého státu na základě mezinárodního práva vymezit, jak uzná za vhodné, podmínky, za kterých udělí nějakému plavidlu právo plout pod jeho vlajkou. V tomto ohledu odkazují na čl. 5 odst. 1 Ženevské úmluvy o volném moři ze dne 29. dubna 1958 (*Sbírka smluv Spojených národů 450*, č. 6465), který zní takto:

„Každý stát stanoví podmínky pro udělení své příslušnosti lodím, pro registraci lodí na svém území a pro právo plout pod jeho vlajkou. Lodi mají příslušnost toho státu, pod jehož vlajkou jsou oprávněny plout. Musí existovat skutečné pouto mezi státem a lodí; zejména musí stát účinně vykonávat nad loděmi, které plují pod jeho vlajkou, svou jurisdikci a kontrolu ve správních, technických a sociálních záležitostech.“

16 Tato argumentace by mohla mít platnost pouze tehdy, pokud by požadavky práva Společenství ohledně výkonu pravomocí, které byly členským státům ponechány v oblasti registrace plavidel, byly ve střetu s pravidly mezinárodního práva.

17 Proto je třeba na první otázku odpovědět tak, že za současného stavu práva Společenství přísluší členským státům určovat v souladu s obecnými pravidly mezinárodního práva podmínky, které musí plavidlo splnit, aby bylo zapsáno do jejich rejstříků a aby mu bylo uděleno právo plout pod jejich vlajkou, že však při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat pravidla práva Společenství.

Druhá otázka

18

Podstatou této otázky vnitrostátního soudu je, zda dané tři podmínky, jimiž zákon z roku 1988 podmiňuje registraci rybářských plavidel ve Spojeném království, jsou slučitelné s právem Společenství. Musí být proto chápána takto:

- „1) Musí být právo Společenství, a zejména zásady svobody usazování, nediskriminace na základě státní příslušnosti a proporcionality, vykládáno tak, že brání členskému státu, aby zápis rybářského plavidla do svého vnitrostátního rejstříku podmínil tím:
 - a) že právní vlastníci a vlastníci z hlediska užívání a pronajímatelé, správci a provozovatelé plavidla musí být státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi založenými v tomto členském státě a že v druhém případě musí být nejméně 75 % kapitálu společnosti vlastněno státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi, které splňují tytéž podmínky, a 75 % členů hospodářského vedení společnosti musí být státními příslušníky tohoto členského státu;
 - b) že tito právní vlastníci a vlastníci z hlediska užívání a případně pronajímatelé, správci, provozovatelé, akcionáři a členové hospodářského vedení musí mít pobyt a bydliště v tomto členském státě;
 - c) že dané plavidlo musí být spravováno a jeho provoz řízen a kontrolován z tohoto členského státu?
- 2) Liší se odpověď na výše uvedenou otázku 1), pokud existuje pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu?“

Podmínky státní příslušnosti, pobytu a bydliště (bod 1) písm. a) a b) výše přeformulované druhé otázky vnitrostátního soudu)

19

Při slyšení poukázala Komise na to, že registrace plavidla představuje sama o sobě akt usazení ve smyslu článku 52 a násl. Smlouvy, a že jsou proto v tomto případě použitelná pravidla týkající se svobody usazování.

20

Je třeba v tomto ohledu podotknout, že pojem usazení ve smyslu článku 52 a násl. Smlouvy zahrnuje skutečný výkon hospodářské činnosti prostřednictvím trvalého usazení v jiném členském státě na neurčitou dobu.

21

V důsledku toho registrace plavidla nutně nezahrnuje usazení ve smyslu Smlouvy, zejména pokud není plavidlo užíváno k výkonu hospodářské činnosti nebo pokud je žádost o registraci prováděna osobou, která není usazena v dotyčném státě a usadit se v něm nehodlá, či jménem takové osoby.

22

Pokud však plavidlo představuje nástroj výkonu hospodářské činnosti, která zahrnuje trvalé usazení v dotyčném členském státě, nelze jeho registraci oddělit od výkonu svobody usazování.

23

Z toho vyplývá, že podmínky stanovené pro registraci plavidel nesmějí bránit svobodě usazování ve smyslu článku 52 a násl. Smlouvy.

24

Spojené království a Belgie však poukazují na to, že registrace plavidla v členském státě není nutným předpokladem usazení v tomto státě, protože fyzickým osobám ani společnostem není bráněno provozovat plavidla, a to ani rybářská plavidla, například ze Spojeného království, v rámci činností spojených s územím tohoto státu; takovým

způsobem se ve Spojeném království může usadit každé plavidlo registrované v některém z ostatních členských států.

25 Tento argument nelze přijmout. Podle čl. 52 druhého pododstavce Smlouvy svoboda usazování zahrnuje v případě státních příslušníků členského státu „přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon ... za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení...“.

26 Spojené království, Belgie, Dánsko a Řecko jsou toho názoru, že Smlouva nebrání takové podmínce státní příslušnosti, jaká je předmětem věci v původním řízení, protože k diskriminaci na základě státní příslušnosti by mohlo dojít pouze tehdy, pokud by bylo podle práva členského státu s osobami nakládáno rozdílně na základě jejich státní příslušnosti. V projednávaném případě se přitom nejedná o znevýhodňující zacházení na základě státní příslušnosti, nýbrž o podmínku udělování státní příslušnosti, a členské státy se mohou svobodně rozhodnout, komu svou státní příslušnost udělí nebo odmítnou udělit, ať se jedná o fyzické osoby či plavidla.

27 V tomto ohledu je třeba podotknout, že pojem „státní příslušnosti“ plavidel, která nejsou osobami, se liší od „státní příslušnosti“ fyzických osob.

28 Zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti, který je, co se týče konkrétně práva usazování, uveden v článku 52 Smlouvy, se týká rozdílného zacházení s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států, a se společnostmi, s nimiž se na základě článku 58 zachází stejně jako s takovými osobami.

29 V důsledku toho musí každý členský stát při výkonu své pravomoci vymezit podmínky udělení své „státní příslušnosti“ plavidlu dodržet zákaz diskriminace státních příslušníků členských států na základě jejich státní příslušnosti.

30 Z předcházejícího vyplývá, že taková podmínka, jaká je předmětem věci v původním řízení, která vyžaduje, že pokud plavidlo vlastní nebo pronajímají fyzické osoby, musí mít určitou státní příslušnost, a pokud je vlastní nebo pronajímá společnost, musí mít tuto příslušnost akcionáři a členové hospodářského vedení, je v rozporu s článkem 52 Smlouvy.

31 Taková podmínka je v rozporu i s článkem 221 Smlouvy, podle něhož musí členské státy poskytnout státním příslušníkům ostatních členských států zacházení stejné jako vlastním státním příslušníkům, pokud jde o jejich finanční účast ve společnostech ve smyslu článku 58.

32 Co se týče podmínky, aby měli vlastníci, pronajímatelé, správci a provozovatelé plavidla a v případě společnosti akcionáři a členové hospodářského vedení pobyt a bydliště v členském státě, kde má být plavidlo registrováno, je třeba konstatovat, že takováto podmínka, která není odůvodněna právy a povinnostmi, které vytváří udělení státní vlajky plavidlu, vede k diskriminaci na základě státní příslušnosti. Velká většina státních příslušníků dotyčného státu totiž má pobyt a bydliště v tomto státě, a splňuje proto tuto podmínku automaticky, zatímco státní příslušníci jiných členských států by ve většině případů museli přemístit svůj pobyt a bydliště do tohoto státu, aby splnili požadavky jeho právních předpisů. Z toho vyplývá, že taková podmínka je v rozporu s článkem 52.

33 Z předchozího vyplývá, že je v rozporu s ustanoveními práva Společenství, a zejména s článkem 52 Smlouvy o EHS, aby členský stát zápis rybářského plavidla do svého vnitrostátního rejstříku podmínil tím: a) že právní vlastníci a vlastníci

z hlediska užívání a pronajímatelé, správci a provozovatelé plavidla musí být státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi založenými v tomto členském státě a že v druhém případě musí být nejméně 75 % kapitálu společnosti vlastněno státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi, které splňují tytéž podmínky, a 75 % členů hospodářského vedení společnosti musí být státními příslušníky tohoto členského státu; b) že tito právní vlastníci a vlastníci z hlediska užívání a případně pronajímatelé, správci, provozovatelé, akcionáři a členové hospodářského vedení musí mít pobyt a bydliště v tomto členském státě.

Podmínka týkající se místa provozování, řízení a kontroly plavidla (bod 1) písm. c) přeformulované druhé otázky)

34 V tomto ohledu postačí poukázat na to, že podmínka registrace plavidla, podle které musí být plavidlo spravováno a jeho provoz řízen a kontrolován z členského státu, kde má být registrováno, se v zásadě překrývá s vlastním pojmem usazení ve smyslu článku 52 a násl. Smlouvy, který znamená trvalé usazení. Z toho vyplývá, že tyto články, které zakotvují právě svobodu usazování, nemohou být vykládány v tom smyslu, že takové podmínce brání.

35 Taková podmínka by však nebyla slučitelná s uvedenými ustanoveními, pokud by měla být vykládána tak, že brání registraci v případě, kdyby druhotné místo usazení či středisko řízení provozu lodi v členském státě, kde má být plavidlo registrováno, jednaly podle pokynů z rozhodovacího střediska umístěného v členském státě hlavního místa usazení.

36 Proto je třeba na otázku vnitrostátního soudu odpovědět tak, že není v rozporu s právem Společenství, aby členský stát zápis rybářského plavidla do svého vnitrostátního rejstříku podmínil tím, že dané plavidlo musí být spravováno a jeho provoz řízen a kontrolován z tohoto členského státu.

Možnost prominutí podmínky státní příslušnosti (bod 2) přeformulované druhé otázky)

37 Podstatou této části otázky je, zda může skutečnost, že příslušný ministr členského státu má pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu, odůvodnit ve vztahu k právu Společenství pravidlo, podle kterého registrace rybářského plavidla podléhá podmínce státní příslušnosti a podmínce pobytu a bydliště.

38 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora nemůže pouhá skutečnost, že je příslušný orgán oprávněn udělovat výjimky či promíjet, odůvodnit vnitrostátní opatření, které je v rozporu se Smlouvou, a to ani když je dotyčné oprávnění ve skutečnosti volně využíváno (viz zejména rozsudky ze dne 24. ledna 1978, Státní zastupitelství Nizozemského království v. Jacobus Philippus van Tiggele, věc 82/77, Recueil 1978, s. 25, a ze dne 16. prosince 1980, Fietje, věc 27/80, Recueil 1980, s. 3839).

39 Proto je třeba na otázku vnitrostátního soudu odpovědět tak, že skutečnost, že příslušný ministr členského státu má pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu, nemůže ve vztahu k právu Společenství odůvodnit pravidlo, podle kterého registrace rybářského plavidla podléhá podmínce státní příslušnosti a podmínce pobytu a bydliště.

Třetí otázka

40 Nejprve je třeba připomenout, že v rozsudcích ze dne 14. prosince 1989, *The Queen v. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: Agegate Ltd.* (věc C-3/87, Recueil 1989, s. 4459), a *The Queen v. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: Jaderow Ltd.* (věc C-216/87, Recueil 1989, s. 4509) Soudní dvůr rozhodl, že při výkonu pravomoci vymezit podrobná pravidla využívání svých kvót mohou členské státy určovat, kterým plavidlům z jejich rybářských loďstev bude povoleno lovit v rámci jejich kvót, za předpokladu, že použitá kritéria jsou slučitelná s právem Společenství. V rozsudku *Jaderow* Soudní dvůr mimo jiné rozhodl, že členský stát může stanovit podmínky k zajištění toho, aby plavidlo mělo k tomuto státu opravdové hospodářské pouto, pokud se toto pouto týká pouze vztahů mezi rybolovnými činnostmi plavidla a obyvatelstvem závislým na rybolovu a na souvisejících odvětvích.

41 Dále je třeba poznamenat, že vymezení podrobných pravidel využívání kvót není cílem vnitrostátních předpisů, kterými se řídí registrace plavidel, jako jsou předpisy, které jsou předmětem věci v původním řízení. Proto, ať jsou cíle sledované vnitrostátním zákonodárcem jakékoli, takovéto právní předpisy nelze odůvodnit na základě existence systému kvót Společenství.

42 Je proto třeba odpovědět na třetí otázku tak, že existence současného systému kvót neovlivňuje odpovědi na druhou otázku.

Čtvrtá otázka

43 Na čtvrtou otázku se má odpovědět v případě, že by Soudní dvůr měl za to, že právo Společenství nebrání takovým podmínkám státní příslušnosti, pobytu a bydliště, jaké jsou předmětem sporu v původním řízení. Jelikož tomu tak není, není namístě rozhodovat o čtvrté otázce.

K nákladům řízení

44 Výdaje vzniklé vládě Spojeného království a belgické, dánské, německé, řecké, španělské a irské vládě, jakož i Komisi Evropských společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

o otázkách, které mu položil High Court of Justice Anglie a Walesu, Queen's Bench Division, usnesením ze dne 10. března 1989 rozhodl takto:

- 1) **Za současného stavu práva Společenství přísluší členským státům určovat v souladu s obecnými pravidly mezinárodního práva podmínky, které musí plavidlo splnit, aby bylo zapsáno do jejich rejstříků a aby mu bylo uděleno**

právo plout pod jejich vlajkou, při výkonu této pravomoci však musí členské státy dodržovat pravidla práva Společenství.

- 2) Je v rozporu s ustanoveními práva Společenství, a zejména s článkem 52 Smlouvy o EHS, aby členský stát zápis rybářského plavidla do svého vnitrostátního rejstříku podmínil tím: a) že vlastníci (legal owners a beneficial owners) a pronajímatelé, správci a provozovatelé plavidla musí být státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi založenými v tomto členském státě a že v druhém případě musí být nejméně 75 % kapitálu společnosti vlastněno státními příslušníky tohoto členského státu nebo společnostmi, které splňují tytéž podmínky, a 75 % členů hospodářského vedení společnosti musí být státními příslušníky tohoto členského státu; b) že tito právní vlastníci a vlastníci z hlediska užívání a případně pronajímatelé, správci, provozovatelé, akcionáři a členové hospodářského vedení musí mít pobyt a bydliště v tomto členském státě.**
- 3) Není v rozporu s právem Společenství, aby členský stát zápis rybářského plavidla do svého vnitrostátního rejstříku podmínil tím, že dané plavidlo musí být spravováno a jeho provoz řízen a kontrolován z tohoto členského státu.**
- 4) Skutečnost, že příslušný ministr členského státu má pravomoc v případě jednotlivce prominout podmínku státní příslušnosti s ohledem na délku období, kdy pobýval v tomto členském státě a byl zapojen do odvětví rybolovu tohoto členského státu, nemůže ve vztahu k právu Společenství odůvodnit pravidlo, podle kterého registrace rybářského plavidla podléhá podmínce státní příslušnosti a podmínce pobytu a bydliště.**
- 5) Existence současného systému kvót neovlivňuje odpovědi na druhou otázku.**